

Jernbane, skulle de — derom ere dog alle Mennesker nogenlunde enige — ikke køre gratis. Personer og Gods skulle ikke beforders for ingen Penge, de skulle betale for det, og hvor meget skulle de betale? Ja, de skulle betale det, som Omkostningerne udgøre. Og hvad er Omkostningerne? Det er Udgifterne ved Driften plus Renten af den Kapital, som Staten har i sine Jernbaner. Det er, hvad der skal betales, ikke mindre og ikke mere. Hvis der betales mindre, virke Statsbanerne som en Slags Skattepumpe, thi saa betyder det, at de, der sidde hjemme, skulle skatte til dem, der rejse. Og hvis der betales mere, virke Statsbanerne ogsaa som en Skattepumpe, thi saa betyder det, at de, der rejse, skulle betale til dem, der sidde hjemme. Men i det Øjeblik, man naar det Ligevægtpunkt, da Staten faar Udgifterne dækkede og Rente af de Penge, der ere Anlægskapitalen for Jernbanerne, er der ingen, der gennem Statsbanerne betaler Skat til nogen, thi da betaler enhver kun for sin Nydelse. Derfor er det ganske uberettiget af det ærede Medlem for Sorø Amts 1ste Valgkreds at tale om Skatter i denne Forbindelse.

Hidtil have Statsbanerne jo ikke engang givet det, som det ærede Medlem for Randers Amts 6te Valgkreds fordrede, og som er det rette, nemlig $3\frac{1}{2}$ pCt. af Anlægskapitalen. Vi have i Aar 6,800,000 Kr., og Anlægskapitalen er 212 Mill. Det er altsaa ikke engang $3\frac{1}{2}$ pCt. Nu forlanges der ny Udgifter paa 1,650,000 Kr. til Statsbanerne, og til Gængæld forlange vi kun 1 Mill. Kr. i Erstatning. I Virkeligheden burde vi for at fastholde det rigtige Princip have mere, men vi haabe jo paa, at Trafikkens Fremgang og i det hele taget Fremgangen i vort Folk skal indvinde de 650,000 Kr., som vi her tabe. At sige, at det er for meget, er ganske urimeligt, og at sige, at man derved vil opkræve Skatter af Folk, er ogsaa urimeligt. Det højeste, vi naa til, er, at vi faa 3 à $3\frac{1}{2}$ pCt.s Rente af Statsbanerne, og det er det eneste økonomisk forsvarlige. Rundt om i Landene maa Folk virkelig betale, hvad det koster at lade Jernbanerne gaa. I Frankrig, England og Nordamerika, hvor Banerne ere i private Hænder, kunne de Herrer være sikre paa, at Folk komme til at betale, baade hvad Anlægget og Driften koste og den Rente, Aktionærerne skulle have. Nede i Preussen have de et stort System af Statsbaner, og det er vist navnlig efter dette Forbillede, vi anlagde vore Baner og efterhaanden lagde saa mange af dem ind

under Staten. Men se vi hen til, hvorledes man her ordner sig i Preussen, viser det sig, at man der kræver en ganske anderledes Forrentning af Banerne end den, vi kræve. Jeg ved ikke, hvor meget Banerne dernede have givet i det sidste Aar, men jeg ved, at det nærmest foregaaende Aar gave de 9 pCt. i Netto til Statskassen. Naar de give et saa stort Udbytte, skal det indrømmes, at der er en Beskatning ved Banerne, men saa længe vi ere under de $3\frac{1}{2}$ pCt., er der ikke Tale om en Beskatning paa dem, der rejse, til Fordel for dem, der ikke rejse, men snarere om det modsatte.

Jeg haaber, at dette Ting ikke vil give Slip paa det eneste sunde Grundlag for Statsbanernes Drift, nemlig at de skulle forrente sig. Det er aldrig morsomt at skulle betale mere for en Ting, man hidtil er vant til at faa for en bestemt Pris, men det er jo noget, som Menneskene i disse Tider efterhaanden vænne sig til paa alle Leder og Kanter. Der er snart ikke den Ting, de ikke maa betale mere for, og med den Øvelse, de have i det, antager jeg heller ikke, det vil gøre alt for ondt, om de for enkelte Ydelser, Statsbanerne give dem, komme til at betale noget mere. Jeg tror, at Befolkningen meget let vil forstaa, at det er i dens egen, og ikke mindst i den mindre bemidlede Befolknings velforstaaede Interesse, naar vi hævde det Princip, at de, som sidde hjemme, ikke skulle betale Penge til dem, som rejse meget paa Jernbane.

Jeg maa udtale min Forbavselse over, at det ærede Medlem for Thisted (N. Andersen) ikke kunde slutte sig til Regeringen paa dette Punkt. Ja, det ærede Medlem sagde ganske vist, at han ønskede, at Statsbanerne skulde forrente sig, men han udtalte sig kritisk overfor og, som jeg synes, som Modstander af de forhøjede Takster. Jeg ved ikke, om det ærede Medlem tænker paa at finde andre Udveje for Pengene, men jeg kan ellers ikke godt forstaa, at det ærede Medlem som gammel praktisk Jernbanemand principielt kan gaa med til at fravige det Standpunkt, at Statsbanerne skulle forrente sig. Fraviger man det, mangler man i Virkeligheden fuldkommen Maalestokken for, hvad der skal gives for de Ydelser, som Banerne give Borgerne.

Med Hensyn til Portotaksterne udtalte det ærede Medlem for Randers Amts 6te Valgkreds (N. Neergaard), at han havde større Betænkelighed ved dem end ved de forhøjede Statsbanetakster. Han havde nemlig den Mening, at Postvæsenet ikke skulde give noget egentligt Overskud, men kun